

SŁOWO KUJAWSKIE

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VIII
TORUŃ

Prenumerata
na miejscu mk.
450.000, na pro-
wincji i z odno-
szeniem do do-
mu 500.000 mk.

Ogłoszenia
za wiersz nonpa-
relowy pierwsza
strona 10000 m.,
druga i trzecia
8000 mk., czwar-
ta 6000 mk. Ogł.
drobne 4000 mk.
za wyraz, tłust.
druk. podwójnie.
najmniejsze ogł.
40000 m. Dla za-
graniczności ceny o
100%o wyższe.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.

Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarjum uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIELI I ŚWIĄT, OD GODZINY 3-EJ DO 4-EJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26. № P. K. O. 61.783.

Wszystkich PP. Kupców zawiadamiamy, że na sezon gwiazdkowy jesteśmy w możności zaopatrzyć w większe zapasy szklanych ozdób choinkowych wprost z polskiej fabryki. Ze względu na duży wkład kapitału potrzebnego na zaopatrzenie się w większe ilości tego artykułu, prosimy PP. Kupców o wcześniejsze zamawianie i zadatkowanie, gdyż spóźnionym zapotrzebowaniom sprostać nie będziemy mogli. Za pieniądze wpłacone towar będzie dostarczony po cenie w dniu zadatkowania.

KSIĘGARNIA POWSZECHNA
I DRUKARNIA DIECEZJALNA
WE WŁOCŁAWKU

*Paść może i naród wielki; zniszczyć nie może —
tylko nikczemny.*

Staszyc.

Święto Młodzieży.

Na całym obszarze Polski dzień 18 listopada obchodzony jest pod hasłem »Święta Młodzieży«. Odprawiają się wszędzie uroczyste nabożeństwa, młodzież przystępuje do Sakramentów św., urządza uroczyste zebrania, wieczorki z odczytami, przedstawieniami i akademiję. Przed oczami wszystkich staje jasno obraz św. Stanisława Kostki, z ust mówców płyną gorące słowa zachęty do naśladowania niebieskiego orędownika. Jest to dzień uroczysty, wielki, świadczący, że w życiu młodzieży polskiej dokonuje się jakiś przełom, zachodzi zmiana na lepsze. Bo któż z nas, lat temu dziesięć, słyszał gdzie o święcie młodzieży. Obchodziliśmy uroczystość św. Stanisława Kostki, ale prywatnie, rzadko tylko uroczystość. Nie była to uroczystość ogólna, nie miała cechy »Święta młodzieży«. Dopiero po wielkiej wojnie wszechświatowej, kiedy młodzież jęła się pracy nad sobą w stowarzyszeniach katolickich, a za niebieskiego rzecznika obrała sobie swego rodaka św. Stanisława, powstała myśl, by najbliższą niedzielę po 13 listopada obchodzić jako »dzień młodzieży«. Myśl piękna i podniosła. Wprowadzono ją w życie we wszystkich diecezjach Polski. W tym dniu młodzież polska może sobie powiedzieć: to dzień nasz, nam głównie poświęcony. W tym dniu wszystkie młode

serca jedną ożywione są myślą i do jednego zwracają się celu. »Do większych rzeczy jestem stworzony« — oto zasada, którą każdy młody Polak powinien w dniu dzisiejszym wyrzeźbić głęboko w pamięci i nią się w swym życiu kierować, do urzeczywistnienia jej mężnie i wytrwale zmierzać.

Jakimby był to triumf dla młodzieży polskiej, gdyby rzeczywiście myśl ta w dniu św. Stanisława Kostki objęła wszystkie młode serca i do szlachetniejszych zapaliła je czynów! Poczuliaby wtedy, że jest częścią narodu, młodą wprawdzie i niedoświadczoną, ale silną i jednolitą, bo ożywioną ideą św. Stanisława, która z niej zrobi bohaterów. Druhowie wszystkich naszych stowarzyszeń, nie dopuście, by święto młodzieży przeszło bez głębszego wrażenia! Czujcie się w tym dniu braćmi swego świętego Patrona, chciejcie tak, jak on, służyć wiernie Bogu i Ojczyźnie. Hasło jego: »Do większych rzeczy jestem stworzony« uczynicie swoim, nie na jeden dzień tylko, ale na życie całe. A gdy setki tysięcy młodych Polaków w dzień św. Stanisława na tę samą wejdą drogę, dokona się wielkie zjednoczenie całej młodzieży polskiej, zjednoczenie pod patronatem św. Stanisława.

Ks. A. Radomski,
sekretarz generalny do spraw młodzieży.

O pomoc dla Jasnej Góry.

Otrzymałmy następującą odezwę: »Wśród pamiątek sercu polskiemu i katolickiemu szczególnie drogich, jeśli nie pierwsze, bezwątpienia jedno z pierwszych miejsc zajmuje Jasna Góra.

My, Paulini, stróże tego miejsca świętego, usilnie zabiegamy o to i wszelkich starań dokładamy, aby je postawić i utrzymać na poziomie odpowiednim do jego godności religijnej i narodowej. Na to jednak potrzeba funduszy odpowiednich. Majątek zaś ani żadnych dochodów stałych Jasna Góra nie posiada. Głównym i jedynym źródłem dochodów są pielgrzymki. Z tych też dochodów wzięliśmy się przed kilkunastu laty do restauracji wielkiego kościoła; wojna przerwała tę pracę z powodu braku funduszy. Przed trzema laty, gdy ruch pątniczy znów się ożywił, podjęliśmy ją nanowo, a obok niej rozpoczęliśmy budowę spowiednicy i krąganków do udzielania Komunii św. rzeszom pątniczym w porze letniej, jak również urządzenie skarbcza na modłę skarbców czy muzeów Europy zachodniej.

Prace te wszakże wymagają olbrzymich funduszy. Liczyliśmy, iż z coraz większym ożywieniem się ruchu pątniczego i fundusze stopniowo wpływać będą. Niestety, z podniesieniem taryfy kolejowej, ruch pątniczy osłabł znacznie, albowiem w pielgrzymkach zbiorowych bierze udział przeważnie ludność uboższa, dla której przyjazd koleją do Częstochowy i z powrotem, stanowi sumę poważniejszą. Z tego

też powodu z miejscowości, z których przybywało po kilkaset, w tym roku przybyło zaledwie kilkadziesiąt, a nawet kilkanaście osób. Wobec tego, sprawa dalszego prowadzenia robót znalazła ogromną przeszkodę w postaci braku funduszy. Nie chcielibyśmy jednak, aby z tego powodu tak ważna sprawa, jak odnowienie i upiększenie stolicy Marji, a naszego Sanctuarium religijnego i narodowego ukochanej przez każde serce szczerze polskie — Jasnej Góry — miała ulecieć zwłocze, boć tu o cześć Marji i godność Narodu idzie, które same przez się i wobec odwiedzających coraz częściej Jasną Górę różnych znakomitych osób z Zachodu wymagają, aby ją na odpowiednim poziomie postawić i utrzymać.

Jasna Góra — to serce narodu całego; wszyscy mają do niej prawo, każdy, jak do swojej własnej świątyni, do niej dąży. Niechże też każde serce szczerze polskie i katolickie do jej odnowienia i upiększenia się przyczyni, a nam do przeprowadzenia i dokończenia tego zbożnego dzieła dopomoże.

Dlatego też zwracamy się do całego społeczeństwa z gorącą prośbą o pośpieszenie nam z pomocą i o nadsyłanie odpowiednich ofiar na Jasną Górę, lub składanie ich w redakcjach narodowych. Pisma zaś prosimy uprzejmie o przedrukowanie niniejszej odezwy.

Przeor Jasnej Góry
O. Piotr Markiewicz.

Z Białotarska.

Bardzo pocieszającym objawem, rokującym wielkie nadzieje dla przyszłości Ojczyzny, jest ruch młodzieży wiejskiej, jej dążność do organizowania się w stowarzyszenia kulturalno-oświatowe. Szczęśliwie są te wsie, gdzie znajdują się ludzie prawdziwie inteligentni, którzy w odpowiedni sposób wyzyskują te dążności i należycie pokierują pracą. Dzięki staraniom ks. prob. Domańskiego odbyło się u nas w dniu 11 b. m. zebranie organizacyjne młodzieży z Białotarska i sąsiednich wiosek. Sala parafjalna, przystrojona w zieleń i kwiaty, była po brzegi wypełniona przez młodzież i rodziców tak, że liczni zebrani stać musieli na ulicy. Na zebraniu przybył z Włocławka ks. Radomski, sekretarz generalny, w towarzystwie ks. prob. Domańskiego, drh. prezesa Koziańskiego i wice-prezesa »Spójni« włocławskiej, Tuli-

mowskiego. Na wstępie wykonał chór kościelny pieśń »Pod Twą obronę«, poczem miejscowy ks. proboszcz zagaił to uroczyste zebranie, a ks. Radomski wygłosił obszerny referat »O celach i zadaniach stowarzyszeń młodzieży«; po referacie zapisała się młodzież na członków stowarzyszenia w liczbie 100, poczem nastąpiły wybory do Zarządu: Patronem Stow. został ks. prob. Domański, na prezesa powołano nauczyciela miejscowego p. Jana Grosa, na wice-prezesa drh. M. Gralewską, na sekretarza wybrano Czesława Gajewskiego, na skarbnika Wł. Janiszewskiego, bibliotekarzem została druhna Leokadja Zydell i gospodynią Helena Drogoszewska. Potem wobec krzyża i sztandaru wszystka młodzież zorganizowana złożyła uroczyste przyrzeczenie, że wiernie stać będzie przy swoim sztandarze oraz spełniać będzie swoje obowiązki

Ogłaszajcie się w „Słowie Kujawskim.”

w stowarzyszeniu — chwila była uroczysta i podniosła, u wielu z obecnych, zwłaszcza starszych, widziałem łzy w oczach. Następnie przemawiał drh. Koziński, prezes »Spójni« wrocławskiej, wyrażając pozdrowienia braterskie od młodzieży wrocławskiej oraz zachęcając młodzież naszą do wytrwałej pracy. Jeszcze przemawiał drh. Tulimowski, wice-prezes »Spójni«, objaśniając pracę w poszczególnych sekcjach i zastępach. Ks. sekretarz generalny nakreślił szczegółowo plan pracy w Stow., co przyczyni się do rozwoju nowej placówki, jak również objaśnił najważniejsze punkty ustawy. Po ustaleniu miesiecz. składki i omówieniu sprawy pisma, odśpiewano »Rotę«. Nastrój wśród młodzieży był podniosły, która dała wyraz swej radości w okrzykach na cześć sekretarza generalnego i ks. proboszcza. Wieczorem odbyło się jeszcze zebranie zarządu, na którym ks. patron Radomski udzielił zarządowi szczególnych instrukcyj celem prowadzenia ksiązkowości stowarzyszenia, utworzenia ogniska zimowego, zorganizowania czytelni i t. d.

Jest nadzieja, że Stow. w Białotarsku rozwijać się będzie pomyślnie, mając za patrona ks. Domańskiego, który kilka lat pracował zagranicą, a w szczególności w Londynie nad młodzieżą polską.

Nowej, a tak miłej placówce społecznej, »szczęść Boże!« Obecny.

Z parafji św. Stanisława we Włocławku.

We wtorek dn. 13 b. m. odbyły się w miejscowej szkole na Bularce zebrania organizacyjne chrześcijańskiej młodzieży robotniczej męskiej i żeńskiej. O godzinie 6 wiecz. przybył na zebranie ks. Radomski, sekretarz Jeneralny i miejscowy proboszcz ks. Straszewski. Po zagajeniu zebrania przez ks. Straszewskiego ks.

Do Młodzieży Katolickiej.

»Młodości w tobie siła i wzrost i potęga!
W tobie świt — ty rozpraszasz ciemne nocy mroki.

W tobie dążeń szlachetnych zlotolita wstęga;
Płomienie żądz, zachwyty i życia uroki.«
J. O.

Wiek starczy, to wiek przeżytych ciężkich życia prób. To dogasająca lampa. Zniechęcenie do życia — tedium vitae udziałem starości; — a po życiu, które w najszcześniejszych nawet przeszło warunkach — zdziecinienie — w oczekiwaniu ostatniego kresu na ziemi — śmierci.

Wiek dojrzały, — wiek średni w życiu człowieka — czas rozwagi, wahań we wszelkich poczynaniach i przedsięwzięciach. — Czas determinacji, analizy i dociekań z premedytacją.

Jeśli mamy za sobą dobrze spędzoną młodość — w dojrzałym wieku rozwagi — jesteśmy ludźmi dobrej wiary, doskonałych czynów, z postanowieniami naszych i wykonanymi świetnie otrzymujemy dla siebie i społeczeństwa rezultaty.

Wiek młodzieńczy: porywa za sobą, ogarnia jednym rzutem najszerze choćby przestrzenie. Wybiega poza światy — a nie ważąc, nie zastanawiając się — leci, leci ku Górze i uskrzydłonymi ramionami pruje prze-

Świtać zaczyna!

Z krwawych oparów jutrzienka złota
Na horyzoncie polskiego nieba,
A z nią i rydwan wspaniały Feba,
A za rydwanem — ofiarna rota,
Co obowiązek i krwawe blizny
I śmierć złożyła u stóp Ojczyzny.
Noce występków rozwidnią świty;
Dzień w blaskach zasług wieniec w wawrzyny.
Gdy wrogów Prawdy bezsilne zgrzyty
I jad wypłutej na Polskę śliny
I zaślepięcza dla sprawy świętej
Wina, co w otchłani zdrady kraj spycha,
To orszak w liczbie swej — niepojęty.
Co wyziewami trucizn oddycha
Jadem niemocy i krwi, co bryśnie
Glorję nieszczęsnej stworzą Ojczyźnie —
Świtać zaczyna! Z oparów krwawych —
Z bólów sierocych, z ocz wzdowiach łzawych
Sprawiedliwości karząca ręka
Zgotuje przyszłość światła i mocy:
Dzień po przepastnej w pomrokach nocy —
Świtać zaczyna!

IRENA GRAMSOWA.

Sekretarz Jeneralny wygłosił obszerny referat o celach i zadaniach stowarzyszenia młodzieży, podkreślając religijne wychowanie, oświatę i konieczność upoliteźnienia młodzieży; po referacie zapisała się młodzież żeńska, obecna na sali, na członków Stowarzyszenia, poczem przystąpiono do wyboru zarządu, w skład którego weszły: K. Bojakowska, M. Kowalska, Br. Ziolkowska, A. Wodzyńska i Genowefa Wiśniewska. Stowarzyszenie przyjęło nazwę im. Królowej Korony Polskiej. Po złożeniu przyrzeczenia przez drużny, nakreślił ks. patron Radomski szczegółowy plan pracy w Stow., objaśnił najważniejsze punkty ustawy oraz udzielił nowemu Zarządowi instrukcji celem prowadzenia ksiązkowości, podziału Stow. na sekcje: oświatową, śpiewacką, dramatyczną i t. d. Po ustaleniu składki i

omówieniu sprawy pisma, odśpiewano »Rotę« i zebranie zamknięto. Zaraz po zebraniu młodzieży żeńskiej odbyło się zebranie organizacyjne młodzieży męskiej, którego przebieg ten sam, co powyżej. W skład zarządu męskiego weszli: Szczepan Szurpit, Br. Grembowicz, Jan Kunć, K. Solecki i L. Hetel. Stowarzyszenie przyjęło nazwę im. św. Kazimierza. Pod koniec zebrania ks. sekretarz jeneralny w gorących słowach zapewnił młodzież, że w tej pracy rozum odnajdzie czystą prawdę, a wola wielkie ideały i zachęcił młodzież do wzięcia udziału w kursie oświatowo-społecznym w dn. 18 b. m. Stowarzyszenia zostały przyjęte przez Sekretariat Jeneralny do Diecezjalnego Związku Młodzieży we Włocławku. Oby podobne stowarzyszenia katolickiej młodzieży robotniczej powstawały, jak

strzenie błękitów, ściaga na ziemię ze stropów niebieskich tyle światła, że w zapale swym światłem tem rozwidnia szarą smutną ziemię i raj z tej doliny lez czyni.

A młodości łyzy, to łyzy szczęścia, łyzy zachwyty i uniesień. Młodość przebacza i nie umie zawiścią chmużyć świeżych lic swoich.

Młodość, to wiosna życia — to kwiat przedniej woni i blasku.

Przeciwstawieniem tej — jest młodość inna jeszcze. Tak mówi wielka poetka:

»Czy powłedzieć co jest piekło
Dozwolił ci Bóg;
Jest to życie co w brud ściekło
Znak Anioła starty z czoła!
Młodość stara — martwa wiara
I cierpienie bez świętości
Młode serca bez miłości
A w Ojczyźnie wrógl!«

Widzimy dziś niestety całe szeregi młodych starców, bez zapachu, bez duszy, bez podniosłych uniesień i zachwyty dla Piękna, Prawdy i Dobra.

Oczy tych młodocianych starców błędzą po szarej tej ziemi i... zgarniają z niej i chłoną w siebie jej brudy. Oni nie patrzą wzwyż nie gubią wzrokiem w przestworzach niebieskich.

I śmieją się z przesady, że tam mieszka Bóg. I wloką się przez życie zatruci karmią zmaterializowa-

nia nawskroś całej swej istoty. Nim wiosna życia zejdzie, są jak owa roślinka zwana w botanice »senex vernalis«, której korona jednym zdmuchnięciem opadu i rozprasa się w przestrzemi. — Takich to wiosennych starców rozpraszających na nice bezcenne dary Boże dużo, dużo naliczyć można w szeregach naszej młodzieży.

A więc usiłowania ludzi szlachetnych, ludzi dobrej woli zrzeszają młodzież naszą w »Związek Młodzieży Katolickiej« — nie tylko u nas w Polsce lecz wszędzie. A to dlatego, by ratować od zguby przyszłe pokolenia. By uchronić je od wstrętnych wpływów wrogów całego świata.

»Jam stworzon do rzeczy wielkich«. Przepiękna ta dewiza nadanielskiego Młodzieńca, którego w zaraniu życia zabrał do chwały Szej Bóg, by na szarej brudnej ziemi nie skałał śnieżnych szat swoich.

Odchodząc od nas wielki ten święty Młodzieniec zostawił tę wielką pamiątkę, która zdobi sztandary katolickiej młodzieży.

Pamiątka ta jest pieczęcią wieczną dokumentów Prawdy Dobra i Piękna: »Jam stworzon do rzeczy wielkich!«.

Czy może być coś wznioślejszego w życiu, nad kwiatami wiosny usłany gościniec życia.

Po tym gościncu kwiatami mło-

MYSŁI.

Wybrał J. K.

»Jeśli będziecie mieć dzieci, nie zamęczajcie ich nauką. Daj im rosnąć według woli Bożej.

Mógłbym na tem skończyć, ale ty lubisz liczby, więc dam ci liczby. Małe dziecko ma godzin pracy tyle, ile dorosły człowiek urzędnik, z tą różnicą, że urzędnik gawędzi podczas biurowych godzin z kolegami lub pali papierosy, dziecko zaś musi przez cały czas wyteżać uwagę, bo inaczej zgubi wątek i przestanie rozumieć, co do niego mówią. Urzędnik po skończonej pracy idzie do domu, dziecko musi przygotowywać na dzień następny, co zdolnemu zabiera cztery godziny, mniej zdolnemu — sześć. Dodaj, że uboższe dzieci często dają lekcję, bogatsze je biorą — co razem wyniesie godzin dwanaście.

Dwanaście godzin dla dziecka, czy ty to rozumiesz, mój drogi?

Czy sobie zdajesz sprawę, jakie to z tego muszą wyrastać natury chore, zwichnięte, skłonne do najdzikszych manij, przykre, odporne?

Czy ty rozumiesz, jak my posiewamy dziećmi naszymi cmentarze — i dlaczego najpotworniejsze i te znajdują wyznawców? Ach, dziś ograniczają nawet pracę dorosłych po fabrykach, ale o tem filantropja milczy. O! to przecież pole, to gotowa zasługa, to przyszła świętość słała!

Nie zamęczaj mi swoich nauką, proszę cię o to. I proszę Maryni — przyrzeczcie mi to oboje. Ja nie gadam byle gadać, bo mówię z serca i to jest największa reforma, jaka czeka wieki przyszłe, największa po wprowadzeniu Chrystusa do dziejów.

»Rodzina Połanieckich«

H. Sienkiewicz.

grzyby po deszczu, a wtedy odmieni się na lepsze oblicze polskiej ziemi. Nowej placówce społecznej w naszym mieście »szczęść Boże!« Obecny.

Ogłaszajcie się w Słowie Kujawskim.

dzieńskich natchnień biegnie ku słońcu młodzież katolicka.

Biegnie, aby porywać w ramiona swe całe światy czynów. Czynów czystych. Czynów, gdy z Bogiem potężnych Jej zadaniem łamać i kruszyć moce nieczyste. Moce cyhające zewsząd, by zdeprawować, by podeptać, by zniszczyć, by od Boga odciągnąć i na służbę Lucyferowi całe szeregi wystawić.

Tak chcą wrogowie Chrystusa. Ale ty Młodzieży katolicka stań pod sztandarem: »Jam stworzon do rzeczy wielkich!« i idź bez obawy naprzód.

Ukochaj cnotę i pod wskaźnikiem tym do rzeczy wielkich się sposob.

Niech czysty duch opanuje istotę twą całą, a najprostszą i najcięższą nawet pracę osładza myśl, że tylko tym gościncem i tylko pod tą dewizą świętego patrona dojdziecie »do rzeczy wielkich«.

A więc naprawdę, bez przesady szlachetna Młodzieży katolicka

»W tobie siła i wzrost i potęga —
W tobie świt — ty rozpraszasz ciemne nocy mroki

W tobie dążeń szlachetnych zlotolita wstęga;
Płomienie żądz zachwyty i życia uroki!«

Ale zawsze z Bogiem; zawsze z Chrystusem i w czynie i w myślach i w mowie!

I. Gramsowa.

Skład win, towarów kolonialnych i delikatesów

J. GORZEŃSKI ul. 3-go Maja, Nr. 37
telefon Nr. 8.

POWIATOWA KASA CHORYCH WE WŁOCŁAWKU

zawiadamia, że od dnia 18-go listopada br. składki członkowskie winny być wpłacane do Kasy w ciągu dni 3-ch od daty skutecznienia wypłaty i potrącenia pracownikowi składki.

Do sum wpłacanych po tym terminie doliczane będzie od kwoty należnej 20% dziennie.

Równocześnie Zarząd Kasy wzywa Pp. Pracodawców do wyrównania wszelkich zaległości i przedłożenia wykazów składek za miesiące ubiegłe do dnia 10-go grudnia br., gdyż po tym terminie składki obliczone i ściągnięte zostaną według najwyższej grupy zarobkowej z uwzględnieniem wspomnianego wyżej procentu.

Komisarz rządowy: wz. (—) L. Winogrodzki.

Co niesie dzień?

LISTOPAD
18
NIEDZIELA

Dziś: 26 po Św., Pośw.
koś. św. Piotra.
Słow.: Zbysława.
Jutro: Elżbiety wd.
Wschód słońca o g. 6.56
Zachód o g. 15.54
Wsch. księżycy o g. 14.9
Zachód o g. 1.24.

Spostrzeżenia Stacji Meteorologicznej we Włocławku.

LISTOPAD	godzina	ciśnienie powietrza w m 700+	temperatura w stopniach Celsjusza	zachmurzenie nie nieba 0-10	Kierunek i szybkość wiatru w mtr/sek.
16	21	52,1	2,9	1	C — 0
17	7	47,8	2,3	5 1	S — 2
17	13	47,6	2,6	5	S — 1

W dniu 16 listopada najwyższa temperatura wynosiła 9,8°, najniższa 2,0°. Opad: nie było.

Akademja św. Stanisława młodzieży szkolnej. W dniu 18 b. m., t. j. dziś, zespół uczni i uczenic szkół średnich i zawodowych urzędują o godz. 12 w południe w sali »Polonji« (Gęsia 13) akademję ku czci św. Stanisława Kostki. Na program złożą się: orkiestra gimnazjum realnego państw., chór, sola, deklamacje i referaty szkół: gimnazjum im. Długosza, Konopnickiej, p. Aspisówny, seminarjum nauczycielskiego, szkoły technicznej i fragment z życia św. Stanisława na scenie — szkoły handlowej. Urozmaicony program zachęca do wypełnienia sali. Dochód przeznaczony na obraz św. Stanisława Kostki, młodzież optaca po 20.000 mk., starsi 50.000 mk. Uprasza się bardzo o liczne przybycie.

Odczyt. Dzisiaj o godz. 4-ej po poł. w sali pol. Tow. Krajoznawczego (Kaliska 1) wygłosi p. Stanisław Makowski odczyt p. t. Świątynia Polski i bohaterstwo polaków. Odczyt urozmaicony będzie 50 obrazami świetlnymi. Całkowity dochód z odczytu przeznaczony na Muzeum Ziemi Kujawskiej. Bilety wejścia w cenie Mk. 30.000 i 10.000 dla uczącej się młodzieży nabywać można wcześniej w biurze dzienników i ogłoszeń p. L. Makowskiego ul. Kościuszki 1.

Po odczycie odbędzie się zebranie towarzyskie z tradycyjną »czarną kawą«.

Wycieczka do Kowala. W niedzielę dnia 18 b. m. Sekcja Wyciecz-

kowo-Fotograficzna P. Tow. Krajoznawczego urzędują wycieczkę koniami do Kowala, miejsca urodzenia Kazimierza Wielkiego. Prócz zwiedzenia miasta wycieczka uda się również na pobliskie pola, na których znajdują się ślady życia ludzi z epoki kamiennej, w postaci siekier kamiennych, grotów i innych. Zapisy w liczbie ograniczonej przyjmuje sklep B. Kowalewskiego ul. 3-go Maja Nr. 31. Członkowie placą 50.000 mk. goście 100.000 mk. Zbiórka w lokalu P. Tow. Kraj. Kaliska 1 o godz. 8. 30 rano, powrót o godz. 2—3 pop. Wrazie niepogody wycieczka nie odbędzie się.

Przewodniczącym Rady Szkolnej Miejskiej został wybrany ks. kan. Pruski.

Ze szkolnictwa powszechnego. Staraniem Magistratu zakupiono dla szkół powszechnych miejskich 500 tuzinów zeszytów po cenie o 50 proc. niższej od cen rynkowych. Zeszyty te zostaną przydzielone szkołom w celu rozsprzedaży dzieciom szkolnym.

Na początku roku szkolnego Magistrat zakupił: kompozycji 400, sukienek 300, płaszczyków 400, fartuszków 50, koszulek dla dziewczynek 12, koszulek dla chłopców 20, ubrańek dla chłopców 200, bucików 50, z których część została rozsprzedana po minimalnej cenie ubogiej dziatwie szkolnej, część zaś rozdana najbiedniejszym dzieciom bezpłatnie.

Komisja Nauczania Zawodowego na posiedzeniu swem w dn. 31 października b. r. postanowiła zwrócić się do Magistratu i Rady Miejskiej o podniesienie grzywien, przewidzianych w Statucie miejscowym o przymusowym nauczaniu młodzieży pracującej w rzemiośle, przemyśle, handlu i instytucjach publicznych z mk: 100.000, do 10 złp.

Wyjaśnienia. Z Wydziału Szkolnego przy Magistracie otrzymaliśmy sprostowanie, że szkoły tutejsze otrzymały czasowo 450 korcy węgla, co na każdą z 20 szkół wypada po 22 korce.

Przywrócenie odwołanych pociągów. Z d. 17 listopada r. b. przywrócone zostały pociągi pośpieszne pomiędzy Warszawą i Gdańskiem № 401 i 402.

Chleb i bułki z dniem 17 listopada znów zdrożały wskutek podnie-

Franciszek Wieczorkowski

Nowy Rynek Nr. 9.

Już nadeszły skóry!

Prasowe, troki suche i surowcowe, podeszwy, karki, boki i surowiec. Ceny umiarkowane.

sienia ceny mąki w młynach. Kilo chleba kosztuje obecnie 46.000 mk., mała buleczka 7000 mk. duża 14.000 marek.

Z targu. 16 listopada r. b. na targu placono:

korzec żyta	od mk. 2.700.000
„ pszenicy	4.400.000
„ jęczmienia	2.700.000
„ owsa	1.900.000
„ grochu polnego	5.000.000
„ saradela	3.000.000
za korzec kartofli	900.000
za kopę kapusty	800.000
za tunt masła	340.000
za mendel jaj	320.000
za litr mleka	45.000
snopek słomy	30.000
furka torfu	1.800.000
furka drzewa	1.800.000

Rynek zbożowy Banku Kwilecki Potocki i S-ka. Poniżej podajemy ceny zboża, jakie w dniu 16 b. m. płacił ten bank:

żyto	2.700.000 mk.
pszenica	4.100.000 „
jęczmien	3.300.000 „
owies	2.750.000 „

Kradzież sztyldów szkolnych. W nocy z dn. 11 na 12 listopada b. r. skradziony został sztyld szkoły zawodowej dokształcającej przy ul. Gęsiej Nr. 20.

Miła służąca. Z mieszkania przy ul. 3-go Maja, w czasie nieobecności swej chlebodawczyni p. S. L., służąca ukradła rozmaite bielizne wartości 20 milionów mk. i zbiegła. O kradzieży zawiadomiono miejscowy urząd śledczy, który wszczął śledztwo.

Do odebrania. W miejscowym urzędzie śledczym jest do odebrania biała czapka damska i skóra cielęca znalezione na ulicy. Prawny właściciel po udowodnieniu własności, może te rzeczy odebrać w godzinach biurowych.

Z OKOLIC.

Jarmark. W dniu 19 listopada w Lubieniu i Piotrkowie (kujawskim) odbędzie się jarmark.

Rzeźnia w Czerniewicach. Dnia 7 b. m. nastąpiło poświęcenie otwartej rzeźni w Czerniewicach (pod Włocławkiem). Przed wojną rzeźnia ta powstała na skutek inicjatywy kujawskim ziemian z p. T. Findejsenem

ze Śmitowic na czele, obecnie za została powtórnie puszczoną w ruch przez Spółkę Akcyjną »Chłodnictwo Polskie«, organizację rolniczo-handlową, opierającą się na kapitałach krajowych. Placówka więc taka jest dla kraju bardzo pożyteczną i pożądaną. Prezesem zarządu jest p. A. Dobiecki, radca Głównej Dyrekcji T-wa Kredytowego Ziemińskiego.

— Na uroczystość poświęcenia rzeźni przybyli oprócz licznych ziemian z kraju, delegat ks. biskupa Kujawsko-Kaliskiego ks. kanonik Pruski, starosta Włocławski p. Olszewski i wielu przedstawicieli władz miejscowych. Produkcja tej rzeźni obliczona jest na przerób 100—200 tysięcy sztuk trzody chlewnej rocznie. Jest to największa w tej dziedzinie fabryka w Polsce.

— Dozór lekarsko weterynaryjny objął lekarz weterynarii d-r Z. Olszański.

Pogoń za złodziejami. W związku z dokonaną w nocy z dnia 13 na 14 listopada kradzieżą 3-ch koni we folwarku Czerniewicki, należącego do p. Wacława Englanda, zawiadomiony o powyższym miejsc. urząd śledczy wydelegował wywiadowcę-przedownika p. Bednarka i posterunkowego policji państw., p. Tawerno. Energicznie prowadzone śledztwo i pogoń za złoczyńcami dało rezultaty następujące: dwa konie odbito, a za trzecim pościg trwa.

Kradzieże. W nocy z dnia 15 na 16 b. m. złodzieje dokonali kradzieży we wsi Łagiewniki, starostwa włocławskiego, zabierając właścininowi Tomaszowi Zasadzie jałówkę wartości 16 milionów mk.

— We wsi Łagiewniki złodzieje skradli Władysławie Zasadzie 11 szt. drobiu i świniaka.

Pożar. We wsi Lasocin, gm. Święcice pow. Płockiego, w dniu 3 b. m. spłonął dom, należący do Pauliny Golat. Straty w budynku pokrywa Pol. Dyr. Ubezp. Wzaj. Wraz z domem spaliły się ruchomości domowe wartości 40.000.000 mk., które nigdzie nie były ubezpieczone. Przyczyna pożaru niewiadoma.

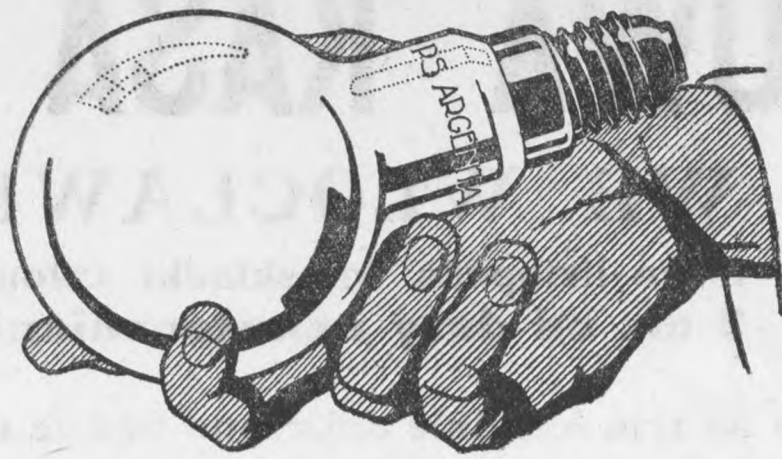
Z KRAJU.

Zwyżka taryfy kolejowej od 1 grudnia. Osobowa o 100 proc. towarowa o 200 proc. Ministerstwo kolei żelaznych podniosło z ważnością od dnia 1 grudnia r. b. kolejową taryfę, osobową o 100 proc., a kolejową taryfę kolejową o 200

POLECA: HERBATĘ CEJLOŃSKĄ WŁASNEGO opakowania
wyśmienitego smaku i aromatu
--- PO CENACH BARDZO PRZYSTĘPNYCH ---

CHRONI
WZROK,

OSZCZĘDZA
PRĄD

PHILIPS ARGENTA

PRZEMYSŁ ELEKTROTECHNICZNY

Sp. „**Stanrej**” Akc.

Warszawa-Mokotów, ul. Rejtana 19,
telef. 49-04, 279-04.

Adres telegr.: „STANREJ” — Warszawa.

Oddział Opakowań Blaszanych

wyrabia dla przemysłu chemicznego
różnego rodzaju opakowania blaszane,
dla przemysłu cukierniczego
i przetworów owocowych:

PUSZKI okrągłe i czworokątne **PUSZKI** do cukierków **PUSZKI** do konserw.

Dostawa opakowań normalnych — natychmiastowa ze składu.

proc., obecne ich wysokości. Podwyżka ta musi być wprowadzona celem wyrównania jeszcze z końcem b. r. bilansu P. K. S. P.

Pertraktacje p. Korfaitego z przemysłowcami. P. vice-premier rozpoczął pertraktacje z dalszymi grupami przemysłowców w sprawie uiszczenia zaliczek na dodatek majątkowy. Wczoraj dn. 16 b. m. konferował on w tej sprawie z p. Pfeiffrem, przedstawicielem przemysłu garbarskiego. W dniu dzisiejszym w sobotę odbędzie się konferencja p. Korfaitego z przedstawicielami górnictwa węglowego z Zagłębia Dąbrowieckiego.

Wyjazd Younga. W związku z wczorajszym wyjazdem doradcy angielskiego, przy rządzie polskim Younga dowiadujemy się, że Young powróci w połowie stycznia do Warszawy, celem kontynuowania dotychczasowej swej pracy.

TELEGRAMY.

Uniewinnienie zabójcy Worowskiego.

LOZANNA, 17. XI Pat. Proces przeciwko Conrademu i Poluninowi zakończył się. Na pytania, przedłożone przysięgłym, co do winy Conradowego i Polunina, odpowiedziała ława przysięgłych 5-ma głosami „tak”, a 4 ma „nie”. Wobec regulaminu, wymagającego kwalifikowanej większości $\frac{2}{3}$ głosów, obaj sgarżeni zostali uwolnieni. Nałożono na nich jedynie wyplacenie kosztów sądowych. Jednocześnie zarządzone wypuszczenie obu oskarżonych na wolność.

W zagłębiu Ruhry.

GESENKIRHEN, 17. XI. (P.A.T.) Obwieszczenie właścicieli kopalni za-

wiadania o wypowiedzeniu pracy wszystkim górnikom z d. 30 b. m. Eksploatacja prowadzona będzie w granicach możliwości.

DUESSELDORF, 17. XI. (P. A. T.) Pięciu Niemców usiłowało przeniknąć do obozu wojskowego francuskiego w Dortmundzie. Wartownik dał ognia, zabijając jednego z napastników. Resztę aresztowano.

Znow katastrofa kolejowa w Niemczech.

STUTTART, 15. XI. (PAT) Dzisiaj popołudniu koło Münster zderzyła się lokomotywa z pociągiem osobowym, 7 osób zabitych, 30 rannych.

Neutralność Belgii w Nadrenji.

PARYŻ, 16. XI. Król przyjął dzisiaj po kolei Jaspasa i Theunisa, którzy złożyli mu sprawozdanie w sprawie odszkodowań, międzysojuszniczej kontroli wojskowej w Niemczech oraz w sprawie b. Kronpinza i Nadrenji.

W ciągu popołudnia Jaspas wygłosił na posiedzeniu Komisji Spraw Zagranicznych Izby expose, w którym oświadczył, że Rząd Belgijski jest zdecydowany w sprawie nadreńskiej zachować jak najściślejszą neutralność.

Wydalenie żydów z Bawarii.

MONACHJUM, 17. XI. (P. A. T.) Komisarz generalny Kahr zarządził przyspieszenie i rozszerzenie wydalenia żydów, obywateli polskich z Bawarii. Dotychczas otrzymało rozkaz wyjazdu około 60 rodzin żydowskich i to w przeciągu bardzo krótkiego czasu. W kilku wypadkach nawet

w ciągu 24-ch godzin. Wydalania następują pod najbardziej blahemi pretekstami, jak np. najłżejsza kara policyjna za niezapalenie w czasie odpowiednim latarki przy rowerze, jeżeli zdarzyło się to nawet przed laty, powoduje rozkaz wyjazdu.

RYNEK PIENIĘŻNY.

WARSZAWA, 16. XI.

Funt angielski	8.665.000
Dolar	1.950.000
Frank szwajcarski	340.000
Frank francuski	105.500
Korona czeska	66.350
Korony austriackie (100)	26.50

OFIARY.

P. P. Mikulscy na ochronkę przy klasztorze mk. 500.000
Na kościół św. Stanisława 500.000 mk.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Maszyny damskie Singera, lustra sprzedam Kilińskiego 12 mieszk. 4.

Przechodząc ulicami 3-go Maja, Nowym Rynkiem, Kościuszki, Ciemnymi Alejami i Rolniczą zgubiono złoty zegarek damski. Uczciwy znalazca zechce złożyć go do kancelarii Szkoły technicznej za nagrodą.

Samodzielny buchalter, chrześcijanin, mając wieczorowe godziny wolne, przyjmie pozabiorówkę, ewentualnie może zmienić posadę. Łaskawe zgłoszenia proszę kierować do Administracji Słowa Kujawskiego pod „Wieczorówka”.

Uczę szycia i kroju zapisy codziennie Olśzewska ul. Cyganka № 30.

W sklepie p. Czarnobrody ul. 3-go Maja 26 zostawiono rękawiczkę skórkową — jest do odebrania w Adm. „Słowa Kuj.”

ROZKŁAD JAZDY KOLEJĄ

Z WŁOCŁAWKA ODCHODZĄ:

do Gdańska:
kurjer warszawski „ „ 2.53
osobowy warszawski o godz. 12.12
kurjer bukareszteński „ „ 13.37
osobowy warszawski „ „ 24.00

do Bydgoszczy:
osobowy warszawski o godz. 3.46

do Poznania:
osobowy warszawski o godz. 24.00
kurjer warszawski „ „ 2.53

do Torunia:
osobowy warszawski o godz. 19.28
osobowo-towarowy o godz. 8.15

do Łodzi:
osobowy gdański o godz. 5.08
osobowy ciechociński „ „ 7.35
osobowy gdański o godz. 16.43

do Warszawy:
kurjer poznański o godz. 2.22
osobowy gdańsko-poznański 5.00
osobowy ciechociński o godz. 7.58
osobowy bydgoski „ „ 12.06
osobowy gdański „ „ 16.43

do Warszawy, Lwowa i Bukaresztu:

kurjer gdański . . . o godz. 15.32
Pociągi odchodzące z Włocławka o 7.50, 12.12, 16.43 i 19.28 iść będą przez Skierniewice, gdzie będzie połączenie od i do kurjerów krakowskich.

Kurjer warszawski do Gdańska iść będzie przez Inowrocław z przesiedaniem do kurjera Poznań—Gdańsk.

ROZKŁAD JAZDY PAROSTATKÓW.

Włocławek — Płock godz. 6 rano,
„ „ 2.15 p.p.
Płock — Włocławek godz. 9 rano,
„ „ 7 wiecz.

Do Drukarni Diecezjalnej ul. Brzeska 4. przyjmie się uczenia na praktykę. Zgłosić się ze świadectwami szkolnymi i rodzicami do biura drukarni od godz. 2 do 3 po poł. i od 5 do 6-ej wiecz.